

2 Karaktärisering av kyrkoanläggningen

2.1 Kyrkomiljön

Ljusne begravningsplats tillkom i samband med att Ljusne kapellförsamling bildas 1896. Den anlades relativt långt bort från kyrkan, utanför det egentliga samhället. På kyrkogården uppfördes då även ett kapell. Ett behov att ett modernare bisättningsrum och gravkapell uppkom under andra hälften av 1900-talet och 1973-74 uppfördes Fridhemskyrkan.

2.2 Kyrkan

Kyrkan uppfördes vid huvudentrén till kyrkogården. Den ritades av arkitekt Hans Beskow i Gävle och landskapsarkitekt Sven Gjersvold utförde miljöplaneringen. Kyrkan invigdes 1975. den är mycket enkelt utformad och stram i sin arkitektur. Den är byggd i mexitegel med ett svagt sluttande tak och smala fönsteröppningar. Även kyrkorummet är enkelt och sparsmakat utsmyckat. Altaret är av trä och ovanför den finns en batiktavla utförd av Ljusnekonstnären Pär Ljusberg. Tegelväggarna är oputsade även invändigt och takkonstruktionen av limträbjälkar med golvstående stolpar längs väggarna är synlig och konstruktivt tydlig.. De höga smala fönsteröppningarna ger rummet en spännande atmosfär. Här finns det för 1970-talet så vanliga materialen mexitegel och obehandlat trä. Möbleringen består av lösa stolar. Byggnaden är mycket tidstypisk både i val av material och arkitektonisk utformning.

2.3 Kyrkogården

Kyrkogården har en blandad karaktär där äldre gravvårdar av gjutjärn och stengravar med sand blandas med modernare gravar. Kyrkogården omgärdas av järnstaket och häck. På kyrkogården finns stora lövträd och cypresser som bildar alléer men de står även som solitärer. En minneslund inrättades 1980.

2.4 Klockstapeln

Det finns två klockstaplar på begravningsplatsen. Den ena är ritad av Beskow och tillkom 1977, den har tre kyrkklockor. Storklockan i den är nygjuten 1977 och de två mindre kommer från Maråkers kapell. 2006 flyttades klockstapeln från Vallviks kyrka till kyrkogården i och med att den kyrkan togs ur bruk och såldes.

2.5 Gravkapellet

Gravkapellet uppfördes i samband med att kyrkogården inrättades 1896. Det är byggt i nyklassicistisk stil och har likheter med kapellet i Söderala som är byggt året innan. Fasaderna är enkelt utformade i spritputs med slätputsade detaljer och en tandsnittslist längs takfoten. I väster finns en liten absid. I och med att Fridhemskyrkan uppfördes har kapellet saknat egentlig funktion och därför varit föremål för diskussion om rivning.

2.6 Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Ljusne begravningsplats har en längre historia än vad som uppfattas vid första anblicken. I dag dominerar kyrkobyggnaden från 1970-talet kyrkogården. Men här finns många delar från den ursprungliga kyrkogården från 1896 bevarad med gravkapellet, äldre gravar och växtlighet.

Att särskilt tänka på vid användning och förvaltning av kyrkoanläggningen och byggnaderna

- Kyrkogårdens ursprungskaraktär med stora träd och äldre gravar är betydelsefull för kyrkogårdens äldre historia.
- Kyrkogårdsmiljön har delvis fått en ny karaktär genom kyrkobyggnaden från 1970-talet. Gravkapellet är från begravningsplatsens tillkomst och är därför viktigt för förståelsen av den ursprungliga kyrkogården.
- Fridhemskyrkans tidstypiska utformning med material, och strama enkla utformning både interiört och exteriört är bevarandevärd. Området har mycket få kyrkor byggda under andra hälften av 1900-

talet och Fridhemskyrkan är i den kategorin ovanlig och representativ för sin tid.

2.7 Källor, litteratur och övriga uppgifter

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA): Handlingar rörande Ljusne kyrka.

Muntlig sagesman: Alvar Magnusson, ordförande i Kyrkonämnden i Söderala kyrkliga samfällighet, Hans-Erik Hansson, Länsstyrelsen.

Kilström, B I: Ljusne, Fridhems och Vallviks kyrkor samt Maråkers kyrkplats (1979), i Hälsinglands kyrkor III.